

І. ЗА ОСНОВАНІЕ-ТО НА УМОЗАКЛЮЧЕНІЕ-ТО.

Що служи за основаніе на умозаклученія-та, и какви Логически способности се употребяватъ за да се намѣри и положи това основаніе?

§. 43.

Общо-то утвърдително или отрицателно сужденіе, що сѣ е приело или се приемва въобще като право; служи за *основаніе* на умозаклученія-та; и като разумъ-тъ ни се стреми за да открие сѣщностъ-тъ на единъ предметъ, или сѣщъ-тъ причинъ нанѣкое естествено, или общежизненно явленіе: то онъ всякога се мѣчи да си предположи едно таково основаніе на кое-то като се полага да може да си прави умозаклученія-та; или въобще да дѣйствова въ издирване-то на нѣкоя истина. Забѣлежваме при туй какъ человекъ се труди да си изнамѣри и гуди едно таково основаніе ёще въ най ранни-тъ предначертанія и предирія на неговій разумъ. А за да може онъ да си гуди едно таково твърдо-логическо основаніе на кое-то като се опира да може да сѣди право и рѣшително; трѣба да узнае всяко едно нѣщо, всѣкы единъ предметъ вътрешно, и тѣй да може стройнимъ образомъ да съгласи вътрешнъ-тъ сѣщностъ или вътрешнъ-тъ първообразнъ причинъ съ външны-тъ общы явленія: да може, то есть, отъ частно-то свое сужденіе, да состави едно общо сужденіе, на кое-то, като се основава, да може да си прави справедливо умозаклученія-та. — На такива истинны и твърды основанія се опирали и се опиратъ изобрѣтатели-тъ на всяко едно ново изнамѣреніе, както оніе на часовникъ-тъ, на пароплови-тъ, на желѣзни-тъ пѣтища и пр. и пр.